

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

IX. De præmiis agitur, & in quo positam Sanctorum beatitatem voluerit
Origenes, explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

num materia constare instituitur Iohannes Damascenus in fine libri 4. De orthod. fid. cu- A
 jus tamen sententiam mollire conatur S. Thomas, ut est apud Sixtum Senensem Biblioth.
 libr. 5. Annot. 141. Ignem & vermem in scelerum memoria ponit Theophylactus in 9.
 Marc. *οὐδὲν ἔστι πῦρ καὶ ἄσπις ἢ αὐτῶν τῶν ἀσεβούντων ἢ αὐτῶν τῶν ἀσεβούντων ἢ αὐτῶν τῶν ἀσεβούντων ἢ αὐτῶν τῶν ἀσεβούντων* Vermis autem & ignis,
 qui puniunt peccatores, conscientia est uniuscuiusque & memoria turpium in hac vita gestorum; que
 sicut vermis absumit, & sicut ignis urit. Nicetas libr. 4. Thef. orth. fid. Har. 31, Deum ignis
 illius nomine notari suspicatur, quia vitium consumit, & in favillam convertit. In statuendo
 Inferorum loco extra mundi huius metas Origeni suffragatur Chrysostomus Homil. 31.
 in Epistol. ad Rom. gehennam in spatiis ab hoc mundo secretis statuens hoc argumento,
 quod Regum carceres & metalla remota esse soleant. Suffragatur & Augustinus libr. 12. B
 De Genes. ad lit. cap. 33, 34. cum Inferos extra terram collocat, & libr. 20. De Civit. Dei,
 cap. 16. cum ignorare se profitetur, in qua mundi vel rerum parte futurus sit ignis ille. Quamvis
 libr. 2. Retract. cap. 24. sub terris hunc esse tandem concedat. Certe de loco & natura
 ignis huius, licet nullum adhuc editum sit peculiare decretum, nedum Adamantij ætate,
 univèrsæ tamen consensus Ecclesiæ fati ostendit, quid unicuique tenendum sit. Denique
 Iohannes Philoponus Christianus Philosophus animas corporibus exemptas circa monu-
 menta volitari cum Origene decrevit: nam hominem triplici instructum anima, vegeta-
 tiva, sensitiva, & rationali, prioribus duabus per mortem privati dixit, tertiam vero su-
 peresse; quæ si sceleribus inquinata sit, expiandis ijs spiritu tenui vestiri, in eoque comme-
 ritas poenas dare; alioquin incorpoream animam, corporeis rebus affici non posse; spiri- C
 tale itaque istud corpus supplicis torqueri; & in sepulchretis interim degere, variisque in-
 divi formis, & vaporibus nutrir; eoque tandem absumpto, tum demum expiatam ani-
 mam absolvi, & in cœlum ferri.

Nihil porro iterare attinet, quod suo iam disputavimus loco, æquoniam tempore Da-
 monibus inferenda supplicia Origenes putaverit. Perspicuum enim fecimus nullas, ipsius
 opinione, poenas ijs infligi, quoad postremo iudicio in ignem æternum coniecti sint; mul-
 tosque è sanctis Patribus poenam, uti appellatur, sensus ab iis removisse.

IX. Nunc quid de beatitate commentus sit, exploremus. Hanc in eo positam sensit,
 ut quisquis eam sit adeptus, unum cum Deo efficiatur, juxta illud Iohann. 17. 24, & 21.
Pater quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint mecum; ut omnes unum sint, sicut tu Pater in D
me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint. Ad id autem felicitatis culmen non statim puta-
 vit perveniri, sed per cognitionem primum & eruditionem, qua errorum & ignorantia
 caligo discutitur; ac deinde per Dei similitudinem; & demum per intimam cum Deo
 conjunctionem & unitatem, qua supremum bonum continetur. Multis hæc explicatur
 libr. 2. De princip. cap. 12. & libr. 3. cap. 6. nam priore loco ostendit Origenes comesturos
 Sanctos panem vitæ, qui veritatis & sapientia cibis nutrit animam, & illuminet mentem, & post
 eam divina sapientia poculis, quibus sapientia ejus nutrita mens ad integrum & perfectum, sicut
 in initio factus est homo, ad imaginem & similitudinem Dei reparatur. Hinc unicuique à Deo in-
 fertum esse ait discendi amorem, qui tum explebitur, cum post diligenter quesitam in hæc
 vita veritatis notitiam, clariorem rerum perceptionem consequi promeruerimus. Multipli- E
 cem deinde rerum scientiam enumerat, qua tum mens illustrabitur, non simplici quidem
 & repentina collustratione, sed diversa, & pro mentis captu & progressu continenti suc-
 cessione impertita. Posteriore autem loco docet summum bonum, seu finem omnium, ad
 quem natura rationalis universa tendit, hunc esse, similem Deo, quoad ejus fieri potest,
 evadere; atque ex hac similitudine in melius proficientem animam unum iam fieri cum
 Deo, prout pollicitus est Christus Iohann. 17. 24, & 21. atque ita porro in fine omnia, &
 in omnibus Deum futurum esse. Exponit postmodum qui omnia & in omnibus Deus esse
 possit; nempe cum rationis pollens anima, omni vitiorum face purgata, nihil aliud vel in-
 telligere vel sentire potest, quam Deum; nec amplius ex arbore scientiæ boni & mali de-
 ceptos fructus degustare concupiscit, cum semper in bono sit, nec ei malum perpetrare F
 promptum sit; eoque tandem pacto finem reparari in principium, rerumque exitus initis
 conferri, cum in illum statum restituetur anima, quem cum teneret, ligno scientiæ boni
 & mali non egebat; tunc eam morti obnoxiam non futuram, detersum iri omnem mali-
 tia sensum, Deumque vere futurum omnia in omnibus. Ad hæc quale futurum sit spiri-
 tale, illud corpus quo circumvestiendi sunt beati, patefacit, splendidius nimirum & excel-
 lentius corporibus reliquis quæ sub aspectum cadere possunt; eo vero plus subtilitatis ac
 splendoris adepturum, quo ratione instructa anima plus meritis suis ac virtutibus popo-
 cerit. Quarit demum utrum post rerum consummationem, cum Deus erit omnia in om-
 nibus, idem erit corporum omnium fulgor & gloria; responderque summum illum &
 perfectum statum adepturam corpoream naturam, postquam sanctis doctrinis eruditas ani-
 mas

A mas Deo Patri Christus subjecerit. Atque hæc fere habet Hieronymus Epist. 59. ad Avit. cap. 3. & ad finem libri hujus tertij *ὅθεν ἀρχὴν* ista Origenem intulisse ait: *Et erit Deus omnia in omnibus, ut universa natura corporea redigatur in eam substantiam qua omnibus melior est, in dignam scilicet, qua nulla est melior quod Rufinus dissimulavit. Dissimulavit & hoc alterum, quod ex eodem Origenis libro adducit ibidem Hieronymus: Nec dubium est quin post quam intervalla temporum rursus materia subsistat, & corpora fiant, & mundi diversitas construatur, propter varias voluntates rationalium creaturarum, que post perfectam beatitudinem usque ad finem omnium rerum paulatim ad inferiora dilapsæ tantam malitiam receperunt, ut in contrarium verterentur, dum nolunt servare principium, & incorruptam beatitudinem possidere. Id quippe pervulgatum Origenis dogma de beatorum animorum peccatis & lapsibus, in alios transiit interpretatione sua Rufinus libr. 3. De princip. cap. 6. Sic enim habet: Veram istam perfectionem ac beatitudinem rationalium creaturarum, vel naturarum, ita demum quidam permanere in eodem statu, quo supra diximus, putant, idest ut Deum omnia habeant, & Deus eis sit omnia, si nullatenus eas societas nature corporali admoveat. Alioquin existimant gloriam summam beatitudinis impediri, si materialis substantie interferatur admixtio. Quinetiam quod aliis adscribentem Adamantium inducit Rufinus, id confutantem ipsum exhibet capite eodem: In quo statu (beatitudinis) etiam permanere semper & immutabiliter Creatoris voluntate est credendum, fidem rei faciente sententia Apostoli dicentis: *Domum habemus non manufactam æternam in cælis.* De fine quoque rerum agit Origenes libr. 1. De princip. cap. 6. omniaque dicit ad unum finem revocanda, quemadmodum ad uno initio profecta sunt, postquam scilicet regnaverit Christus, omnesque inimicos C sibi subjecerit, ipsumque novissimum inimicum mortem destruxerit, & Patri regnum tradiderit, tuncque cœlestia, terrestria & inferna ad unum finem devenitura, per bonitatem Dei, & subjectionem Christi, atque unitatem Spiritus sancti. Addit insuper soli Trinitati bonitatem substantialiter inesse, ceteros inde mutuam & derivatam habere: & tunc esse in beatitudine, cum ac sanctitate, ac sapientia, & de ipsa divinitate participant: quod quicumque negligunt, propriae desidia vitio felicitate hac eos excidere & à Deo pro culpæ modo adhiberi. Nec ab his discrepant quæ ex Origene profert Catena Corderiana in Psalmos, ad Psal. 60. 3. ubi Christus esse dicitur tabernaculum, & mons sanctus, in quo perfecti conquiescunt; deinde subijcit: *πάλιν εἰ καὶ ἕτερον τὸ θεῖον ἔχει τὴν ταύτην οὐκ ἐστὶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀγίων ἔσμεν, ἀλλ' ὡς ἐστὶ μὲν ἄνευ κτιστικῆς ἀσθενείας ἢ ἀπορίας ἢ καὶ ἡν ἕσονται ἐν πατρὶ & υἱῷ, καὶ ἄλλοι δὲ τῆς ἑαδῆς.* D *ὁ δὲ παρακλῆτικὸς εἰς τοὺς αἰώνους, ἀλλ' ὁ ὑποκλῆτικὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστὶν εἰρημῶν ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ τῶν ὁρίων ἡγεμονίας οὐρανῶν* ἐν τῇ τῆς ἡμετέρας τῆς θεῆς οὐρανῶν. Hoc est: E tabernaculo, quod est Christus, digressi sancti in Trinitate conquiescent, cum regno Christi absoluto, Pater ipse regnum suscepit. Hac doctrina imbutus Theodorus Ascidas Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, Origenistarum Iustiniani ætate patronus dixit: *εἰ τοῦτο οἱ δασύλογοι, καὶ οἱ ὑπερτυροὶ θανατοῦ τὴν οὐρανῶν, καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ τῆς ἡμετέρας οὐρανῶν, ἐν τῇ θανάτου ἀσθενείᾳ εἰ μὴ τοῦ ἰσχυροῦ τῶν χειρῶν, ποῦ θανάτου τοῦ οὐρανοῦ ὁρίων ἔσονται; Si nunc Apostoli & Martyres miracula edant, & in tanto sunt honore; in restitutione si æquales Christo non evadant, qualis eorum restitutio futura est? quàm vocem in Quinta Synodo damnatam fuisse testatur Evagrius libr. 4. cap. 38. Veramtamen in Præfatione Commentar. in Iohann. à communi Theologorum sententia minime recedit Origenes, in Dei cogni- E tione & contemplatione beatitudinem sitam esse docens, & finem esse τὸ θεωρεῖν πᾶν, εἰς δὲ καὶ ἀλλήλων τὸ πᾶν. ὁ δὲ ἐν τῇ λειτουργίᾳ θεωρεῖ τὸ πᾶν.**

X. Non statim autem ad supremam beatitudinem, sed pederentem ac per diversos gradus perveniri voluit. Nam animas beatitudinem promeritas, sed terrenarum rerum contage etiamnum laborantes, postquam corpore emissa sunt, per varia deduci loca finxit, in quibus expurgatas, & ab Angelis huic ministerio destinatis eruditatas, & errorum tenebris exolutas, splendidiorem ac celsiorem regionem conscendere; ibique novis instructas doctrinis, aliisque usas magistris in sublimius ferri, donec ad summum, quem diximus, felicitatis apicem evaserint; ac primum in certo quodam terræ loco terrenas fæces, & ignorantiam deponi, atque hunc esse Paradisum; inde in aère, & in diversis postmo- F num cœli locis novam capessere disciplinam, & perfecta demum beatitate frui; in singulis autem mansionibus eo diuturniorem agere moram animas, quo pluribus, dum corpori adjunctæ essent, sese noxis contaminarunt, pluribusque inquinamenti expurgandæ sunt. Frequentes extant doctrinæ hujus notæ; nos præcipuas excerpemus. Homilia 26. in Num. digressum animæ à corpore, Israëlitarum exitu de Ægypto exprimi tradit, cum relictis mundi hujus tenebris, & corporis cæcitate, in alium orbem transit anima, qui vel sinus Abrahamæ, ut in Lazari historia; vel Paradisus, ut in illa Latronis, nuncupatur; vel etiam, inquit, si qua novit Deus esse alia loca, vel alias mansiones, per que transiens animus Deo credens, & perveniens usque ad flumen illud, quod laticat civitatem Dei, intra ipsam sortem promissæ Patribus hereditatis accipiat; & aliquanto post: *Isiis ergo terra hereditatem, posteaquam de mundi huius Ægypto exierit, Deo credens anima consequitur: & alibi quidem ij qui sub Lege vixerunt; alibi autem qui per*

